

# Memorandum agressiecommissie 2024

## Stop agressie tegen publieke functies

### Agressiecommissie vraagt een agressiecommissaris



## 1. Context

De agressiecommissie werd in 2020 in het leven geroepen vanuit de vaststelling dat er een toename is aan verbaal en fysiek geweld, ongewenst seksueel gedrag, intimidatie en bedreiging in onze samenleving en tegenover beroepsgroepen met publieke functies<sup>1</sup> zoals brandweer en ambulanciers, politiediensten, personeel in gevangenissen, openbare besturen, openbaar vervoer, interne bewakingsdiensten en bewakingsagenten, onderwijs, zorgpersoneel<sup>2</sup>, ...

De nood drong zich op om vanuit verschillende organisaties deze vormen van geweld en agressie preventief aan te pakken, te beheersen, beste praktijken uit te wisselen, beleidsmatige aanbevelingen te formuleren,... Bovendien wenst de agressiecommissie met één stem te spreken met de overheden.

De agressiecommissie is samengesteld uit heel wat vertegenwoordigers uit de publieke en private sector<sup>3</sup>, voorgezeten door een kenniscentrum<sup>4</sup>.

In het volgende regeerakkoord dient aandacht te worden besteed aan het voorkomen van agressie en geweld bij de uitvoering van een publiek-maatschappelijke functie. Medewerkers met een publieke functie verdienen de waardering waar zij recht op hebben. Agressie en geweld horen daar geenszins bij.

Als een vorm van geweld of agressie (dan toch) wordt gepleegd, is het cruciaal dat de juiste omkadering wordt voorzien voor het slachtoffer én dat de dader wordt vervolgd.

In dit memorandum pleiten we voor **een structurele inbedding van een nationale agressiecommissaris** die alle noden en behoeften inzake agressie en geweld bij de publieke functies in kaart brengt en duurzame beleidsadviezen en oplossingen formuleert. Heel wat werkgroepen worden immers opgericht, vaak vanuit een specifieke discipline, en zij delen allen dezelfde bekommernissen:

- Hoe geweld voorkomen?
- Welke agressiecijfers zijn er ter beschikking?
- Hoe kunnen we als organisatie reageren?
- Welke (technologische) hulpmiddelen kunnen worden ingezet?
- Hoe kunnen we personeel weerbaar maken tegen agressie en geweld?
- Hoe reageert de politie?
- Hoe volgt justitie dit op en wat verwachten we van justitie?
- Zijn er openbare besturen die bijkomende ondersteuning vragen van de overheid, zoals een steunpunt agressie?
- ...

Deze vragen waren meermaals onderdeel van gesprek tijdens de agressiecommissies. Een structurele inbedding van dit orgaan, geleid door een agressiecommissaris dringt zich op.

---

<sup>1</sup> Personen die tijdens de uitoefening van hun beroep veelvuldig in contact komen met de burger.

<sup>2</sup> Vias institute (2022); Blue Minds (2023); <https://www.vrt.be/vrtmax/a-z/terzake/2024/terzake-d20240208/>; <https://www.tvl.be/nieuws/toename-van-drugsgebruik-zorg-voor-extra-agressie-tegenover-zorgpersoneel-164537>, e.a.

<sup>3</sup> Netwerk Brandweer, ambulanciersunie, ambulancecentrum, de Lijn, Bpost, Belgiantrain, Securail, PSA, Domusmedica, IKWV, FBAA.

<sup>4</sup> Vias institute.

Agressie overschrijdt immers heel wat bevoegdheidsdomeinen waardoor een structurele inbedding, en de vastlegging ervan in het regeerakkoord, is aangewezen.

## 2. Agressiecommissaris

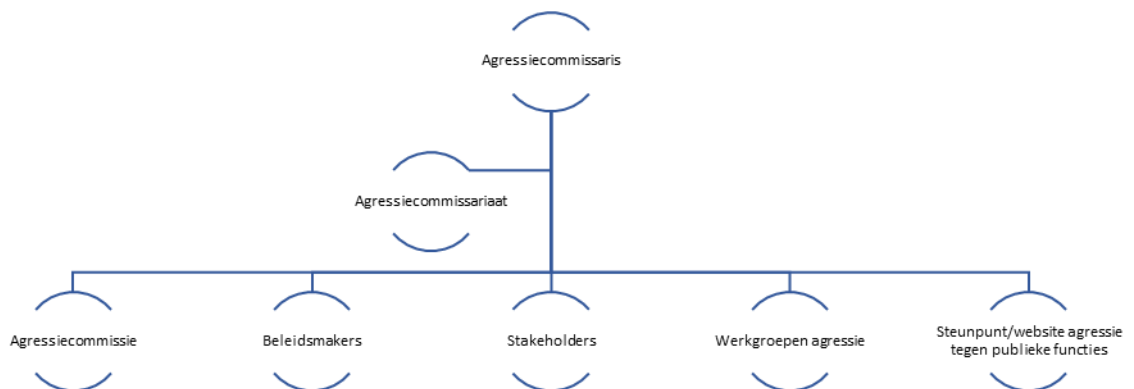
Het voorstel van een nationale agressiecommissaris is geïnspireerd op het voorbeeld van een Taskforce 'onze hulpverleners veilig'<sup>5</sup> uit Nederland. In Nederland ligt de focus op agressie en geweld tegen politie, brandweer en buitengewone opsporingsambtenaren.

In ons voorstel<sup>6</sup> tot oprichting van een nationaal agressiecommissariaat in België, willen we een bredere doelgroep bereiken. Tal van publieke functies zijn al lang vragende partij aan hun respectievelijke regeringen om werk te maken van het terugdringen van agressie tegenover werknemers en pleiten ervoor dat agressief gedrag nooit mag worden geaccepteerd.

Een nationaal agressiecommissariaat zou verbindend kunnen werken met alle regeringen, om te komen tot een actieprogramma waarin de regeringsleiders, kennisinstituten, stakeholders, agressiecommissie, werkgroepen,... samenwerken.

De nationale agressiecommissaris kan worden bijgestaan door tal van actoren: een agressiecommissariaat, de agressiecommissie, beleidsmakers, stakeholders, bestaande werkgroepen, ... zoals weergegeven in onderstaande figuur.

Het voorstel van een nationale agressiecommissaris wordt als één van de oplossingen beschouwd – en is niet dé enige oplossing – in de aanpak van geweld en agressie.



<sup>5</sup> <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/agressie-en-geweld-in-de-samenleving/documenten/jaarverslagen/2023/06/29/jaarverslag-2022-q1-2023-taskforce-onze-hulpverleners-veilig>

<sup>6</sup> Een benchmark naar andere gelijkaardige bestaande initiatieven zoals de Taskforce in Nederland is noodzakelijk.

We sommen een niet-exhaustieve lijst van taken op voor de agressiecommissaris:

- Een verbindende en coördinerende functie;
- Het versterken van de sociale norm (als maatschappij tolereren we dit niet);
- Het maken en verspreiden van wetenschappelijk onderbouwd campagnemateriaal;
- Het in kaart brengen van de problematiek door 'werkgroepen agressie' in de verschillende sectoren te identificeren;
- Het in kaart brengen van de gevolgen voor het slachtoffer op een wetenschappelijke wijze;
- Het verzamelen en analyseren van cijfergegevens agressie en ongewenst gedrag in de verschillende sectoren;
- In dialoog gaan met alle betrokkenen op dit domein (beleidsmatig, werkgroepen per publieke functie, stakeholders...) en inventariseren van problemen, knelpunten en actiepunten op korte, middellange en lange termijn;
- Het opvolgen van de actualiteit betreffende welbevinden op het werk versus agressie en ongewenst gedrag;
- Het coördineren van de uitvoering van een nationaal actieplan tegen agressie tegenover werknemers met publieke functies en maatschappelijke belangen;
- Het adviseren van de bevoegde ministers bij de opmaak van een nationaal actieplan agressie tegenover werknemers met publieke functies en maatschappelijke belangen;
- Het indienen van beleidsvoorstellen ter versterking van de operationale aanpak van de toenemende agressiecijfers tegenover werknemers met publieke functies;
- Het opvolgen van deze beleidsvoorstellen en omzetten in de praktijk;
- Samenwerken met justitie voor een adequate vervolging van daders;
- Het faciliteren, bevorderen en optimaliseren van de samenwerking tussen overheden, diensten met een maatschappelijk belang en openbare diensten;
- Het faciliteren van een samenwerking met kenniscentra;
- Internationale afstemming van good practices uit het buitenland;
- Een benchmark naar andere gelijkaardige bestaande initiatieven – zoals de Taskforce in Nederland - is noodzakelijk
- Het oprichten van een nationaal contact steunpunt/website afgestemd op de verschillende sectoren;
- Het organiseren en voorzitten van de agressiecommissie;
- Het rapporteren aan de bevoegde ministers van een jaarrapport agressiecommissie;
- ...

Voor de uitvoering van deze opdrachten beschikt de agressiecommissaris over een agressiecommissariaat en een groep van experts in de agressiecommissie, stakeholders, en vertegenwoordigers van de ondersteunende diensten van de bevoegde Ministeries.

We hopen met dit memorandum op een structurele inbedding van de agressiecommissie.

Het is enkel op deze wijze dat we met zijn allen een krachtige 'Nee!' kunnen uitspreken tegen agressie en dit maatschappelijk een halt kunnen toeroepen.

Namens de agressiecommissie

Eddy Van Havere

Isabel Verwee

Voorzitter Werkgroep Netwerk Brandweer

Knowledge Group Manager Vias institute

## Contactgegevens agressiecommissie

### Contact Netwerk Brandweer

Eddy Van Havere, voorzitter werkgroep Netwerk Brandweer, Welzijn op het Werk  
Brandweerzone Rivierenland  
Plattebeekstraat 11, 2800 Mechelen  
e-mail: [eddy.vanhavere@bwzr.be](mailto:eddy.vanhavere@bwzr.be)  
+32474945616

### Contact Kenniscentrum Vias institute

Isabel Verwee  
Vias institute, Haachtsesteenweg/Chaussée de Haecht 1405, 1130 Brussels  
e-mail: [isabel.verwee@vias.be](mailto:isabel.verwee@vias.be)  
+32474837954

### Contact FBAA Federatie van Belgische Autobus- en Autocarondernemers

Kim Taylor  
Woordvoerder FBAA  
e-mail: [Kim.Taylor@fbaa.be](mailto:Kim.Taylor@fbaa.be)  
+32487964018

### Contact interne bewakingsdiensten en bewakingsagenten PSA vzw

*Hallepoortlaan 40 - 1060 BRUSSEL*  
E-mail : [psa@b-rail.be](mailto:psa@b-rail.be)  
Secretariaat: +32490520507 (mevr. De Bolle Isabelle)

### Contact Belgiantrain

Joke De Maet  
Senior Manager Security Management & Supporting Services  
e-mail: [joke.demaet@nmbs.be](mailto:joke.demaet@nmbs.be)  
+32477223516

### Contact werkgroep agressie in de zorg

Geert Berden  
e-mail: [geert.berden@telenet.be](mailto:geert.berden@telenet.be)  
+32495691040

### Contact ambulanciersunie VZW

Dries Deschilder  
e-mail: [Info.ambulanciersunie@gmail.com](mailto:Info.ambulanciersunie@gmail.com)  
0476466897